

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. De varijs actibus virtutis Religionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

res communiter cum D. Thoma 2.2. q. 81. art. 6. Ratio est: quia excellentia virtutum desumitur ex præstantia objecti, ac modi illud attingendi: atqui Religio post Virtutes Theologicas (utpote quæ pro objecto immediato habent ipsummet Deum) habet objectum præstantissimum, videlicet debitum cultum Deo exhibendum, simulque magis de propinquo accedit ad Deum, tanquam ultimum finem nostrum; ergo. Minor probatur inductione: nam Misericordia v. g. respicit pro objecto miseriam Proximi sublevandam, Justitia jus suum cuiilibet reddendum, & sicloquendo de cæteris; At Religio respicit pro objecto cultum Deo exhibendum, sicque propinquius attingit Deum.

8. CONCL. IV. Nihilominus actus Virtutum Theologicarum, cum aliarum omnium, possunt à virtute Religionis imperari, sicque aliquo modo ad hanc spectare. Ita Herincx *loc. cit. n. 3.* Ballæus *tom. 1. §. Religio. 7. num. 5.* & alij. Ratio est: quia omnes actus aliarum Virtutum possunt assumi ut medium colendi Deum, atque supremam ejus excellentiam profitendi. Sic D. Augustinus c. 3. *Enchiridij* ait, quod *Deus colitur Fide, Spe, & Charitate.* Similiter D. Jacobus *in sua Canonica cap. 1.* ait: *Religio munda & immaculata hæc est, visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab hoc sæculo.* Hoc quippe verificatur ex eo, quatenus ex motivo colendi Deum, nostramque erga eum submissionem profitendi, tales Virtutum actus elicimus; qui proinde à virtute Religionis imperantur, seu causantur. Nisi dicere velis cum Lessio *loc. cit. n. 12.* Religionem & Cultum interdum sumi generatim pro omni Virtutis officio, quo ordinamur ad Deum, sicque accipi in citato S. Scripturæ textu.

A Religione possunt imperari actus virtutum Theologicarum, & aliarum omnium.

QUÆSTIO II.

De varijs actibus virtutis Religionis.

9. **A**dvertendum, quòd quamvis Religio interdum sumatur generatim pro omni actu virtuoso, quo ad Deum ordinamur, eique obedire & placere studemus (nam & hoc modo servire Deo, sicque nostram erga Deum submissionem profiteri satagimus) propriè tamen illi sint actus virtutis Religionis, atque ab ea proximè eliciantur, qui peculiariter continent nostram erga Deum subjectionem, seu quibus propriè

Religio generatim, & propriè accepta.

significamus Divinam Excellentiam, & nostram erga Deum submissionem. Et de his loquendo, fit

Actus Religionis universim quot?

10. CONCL. I. Actus Religionis universim sunt undecim, videlicet Adoratio, Oratio, Devotio, Sacrificium, Oblatio, Primitiæ, Decimæ, Votum, Juramentum, Adjuratio, & Laus Dei. Ita Doctor Angelicus 2. 2. q. 82. & seqq. cum communi; & patet bunc singula magis ex dicendis.

Alij sunt interni, alij externi,

11. CONCL. II. Ex hujusmodi actibus Religionis, alij sunt interni, alij externi. Horum priores sunt, qui solâ mente interiorius perficiuntur; ut sunt Devotio, & Oratio: datur enim & Oratio mentalis, ac proinde hæc non necessariò in opus externum prodit. Posteriores sunt, qui in opus externum prodeunt: ut sunt Sacrificium, Oblationes, præstatio Primitiarum, vel Decimarum, & hujusmodi. Et de his omnibus singillatim agendo, fit

Devotio, ut est specialis actus Religionis, quid?

12. CONCL. III. *Devotio*, ut est specialis actus Religionis, nihil aliud est, quàm interna quædam sui ipsius ad cultum Divinum oblatio, seu traditio; & rectè describitur, dicendo: Devotio est actus voluntatis hominis, offerentis seipsum Deo ad servendum. Ita communis: nam *Devotio* dicitur à *devoendo*, seu se ad alicujus servitium totaliter obtrungendo. Unde & olim apud Gentiles *Devoti* dicebantur, qui se ipsos Idolis devovebant in mortem.

Devotionis largior acceptio.

13. Dicitur notanter, *Devotio*, ut est specialis actus Religionis, Siquidem Devotio quandoque sumitur non pro actu peculiari, sed pro ipsa pia affectione, seu promptitudine ad faciendum ea, quæ sunt Cultûs Divini; ut sunt Orationes, Laudes Dei, Sacrificium, &c. Qua ratione illi, qui promptè & ferventer talia affectant, & superatis vani timoris, tergiversationis, & aliarum perturbationum difficultatibus, cum gaudio spiritali similia præstant, dicuntur *Devoti*: & meritò, quia ostendunt se Divino cultui & servitio esse totaliter addictos, & mancipatos. Hinc etiam nonnunquam illi, qui in sæculo vivunt sub obedientia & directione alicujus Patris Spiritualis, *Devoti* appellantur, utpote specialius Dei servitio dedicati.

Devotionis causæ.

14. Porrò Devotionis hujus causa principalis est Spiritus sanctus, intellectum illuminans, & voluntatem accendens: quamvis ex parte nostra plurimum ea foveatur ex attenta & frequenti consideratione Divinarum Perfectionum, Beneficiorum Creationis, Conservationis, Gubernationis, ac præsertim Redem-

demptionis per Christum factæ, atque vicissim propriæ nostræ indigentia & miseriæ. Nam ex harum pia ruminacione oritur in nobis humilitas, & pia affectio totaliter nos Divino cultui & servitio mancipandi; sicque immiscent se diversi actus aliarum Virtutum, præsertim Theologicarum.

15. CONCL. IV. *Sacrificium* propriè acceptum, ac prout est actus distinctus à cæteris actibus Religionis, est oblatio externa rei permanentis Deo exhibita, qua significatur supremum Dominium atque excellentia Dei, & subjectio sacrificantis ad ipsum, mediante aliquâ ipsius rei oblata destructione, seu immutatione. Ita in re communis. Dicitur, *Oblatio externa*. Quia *Sacrificium* propriè dictum est actus Religionis, & quidem externus, consistens in externa alicujus rei oblatione: prout in Veteri Lege factum legimus in immolatione bouum, arietum, vitulorum, hircorum, Agni Paschalis, atque in effusione diversorum libaminum. Sed hæc omnia *Sacrificia* defactò in Lege Evangelicâ coadunata sunt in uno tremendo, & incruento Mislæ Sa- (a) *Tract.* crificio; de quo tamen plura suo loco. (a) Dicitur ulterius, 14. *Dist. 5.* qua significatur supremum Dominium Dei, & subjectio sacrificantis ad per totum. ipsum. Siquidem in hoc consistit ratio virtutis Religionis, quòd (b) *Ut di-* Deo debitum exhibeamus cultum cum nostra erga ipsum sub- *Et in Quest.* missione. (b) *prac. n. 5.*

16. Additur verò, *Sacrificium* propriè acceptum, & prout est actus distinctus à cæteris actibus Religionis. Siquidem largè ac impropriè loquendo, *Sacrificium* quandoque accipitur pro quolibet opere bono, quòd instar Sacrificij Deum placat, & conciliat: quo modo Contritio, Eleemosyna, imò & quodvis opus justitiæ, non rarò in S. Scriptura *Sacrificium* vocatur, ut Psal. 50. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus*. Psal. 4. *Sacrificate sacrificium justitia*. Et Psal. 49. *Sacrificium laudis honorificabit me*, & alibi. Verùm in hisce textibus *Sacrificium* non accipitur propriè, ac prout est actus specialis Religionis, sed impropriè, atque largè pro quolibet actu bono in Deum relato.

17. CONCL. V. *Oblationis* nomen dupliciter sumitur: I. Latè seu genericè, pro omni videlicet re ad cultum Divinum oblata, seu data: quo modo quaslibet oblationes ad Dei cultum factas, & ipsas quoque Primitias atque Decimas comprehendit. II. Propriè, ac prout est specialis actus Religionis; sicque *Oblatio* accipitur pro spontaneis illis oblationibus seu donis, quæ Fideles ob Dei cultum atque honorem ad Altare deferre

(c) *Plura de his Tract. 11. Dist. 4. n. 9. & seqq.* ferre solent : quales oblationes ad Templum, & Arcam Dei, olim plurimas factas esse, constat ex S. Scriptura passim; talesque etiam defactò tum sub Missarum Solemnij, tum aliàs crebrò fieri videmus. (c)

Primitia, quid? 18. CONCL. VI. *Primitia* vocantur primi fructus agrorum, vinearum, hortorum, & arborum, Deo ut Largitori omnium bonorum in signum gratitudinis, nostræque subjectionis oblatis. Unde patet, oblationem Primitiarum esse specialem actum virtutis Religionis, & quidem externum; cum non nisi per actualem primorum fructuum ad Dei cultum oblationem fiat. Cæterum in animalibus *Primitia* proprio nomine appellantur *Primogenita*.

Decimæ, quid? 19. CONCL. VII. *Decimæ* rectè definiuntur, quòd sint Pars decima omnium fructuum justè acquiritorum, Deo in recognitionem universalis sui Dominij debita, atque Ecclesiæ Ministris quot annis exolvenda. Ita in re communis, & desumitur ex *can. Decimas Deo. 16. quest. 7. & cap. Tua nobis. de Decimis*, ibi: *Decimæ, quas Deus in signum universalis Dominij, sibi reddi precepit, suas esse decimas & primitias asseverans*, cum concordantijs. Verùm de Decimis, quin

(d) *Tract. 11. Dist. 4. quest. 1. & seqq.* & Oblationibus ac Primitijs, ex professò alibi. (d)

Adjuratio, quid? 20. CONCL. VIII. *Adjuratio* est rei sacræ contestatio ad permovendum alterum. Ita communis. Sic *1. Thessal. cap. ult.* Apostolus petijt, dicendo: *Adjuro vos per Dominum, ut legatur epistola hæc.* Item *Matth. 26.* Princeps Sacerdotum adjuravit Christum, dicendo: *Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus*, & alibi. Igitur Adjuratio debite facta est actus Religionis, quia per Divini Nominis invocationem, vel alterius rei sacræ reverentiam adjurando alterum, boni quidpiam ab eo obtinere contendimus; estque Deo gratissimum, si reverentiâ & amore sui quispiam adjuranti obsequatur, prout & Christus illicò Principi Sacerdotum sese adjuranti obsecutus fuit, dicendo manifestè veritatem, de qua interrogabatur.

Fit duobus modis. 21. Duobus autem modis Adjuratio fieri potest, videlicet præcipiendo, & deprecando. Exemplum prioris habetur in citatis verbis Apostoli *1. Thessal. cap. ult.* Et hoc modo etiam adjurantur dæmones in Exorcismis Ecclesiæ, eisdem imperando, & hac Divini Nominis, atque rerum cælestium contestatione, terrorem incutiendo. Exemplum posterioris habetur in precibus Ecclesiæ, per Christi adjurationem supplicantis exaudiri, dum in earum fine subjungere solet: *Per Dominum nostrum Jesum Chri.*

Christum &c. vel absolutè, Per Christum Dominum nostrum. Item & in Litanijis deprecari Deum, Per crucem & passionem, Per mortem & sepulturam Christi Domini, ac hujusmodi.

22. CONCL. IX. Cùm Laus præconium importet, ac propriè sit populi de aliquo recta loquentis, prout explicat Calepinus: quid sit Laus Dei, notum erit omnibus Laudes Divinas in Ecclesia quotidie & audientibus, & personantibus; juxta illud Apoc. 19. *Laudem dicite Deo nostro omnes Sancti ejus, & qui timetis Deum, pusilli & magni.* Et Psal. 33. *Semper laus ejus in ore meo.* Quamvis Laus Dei, dum fit à nobis Viatoribus, fermè semper Orationi misceatur, sicque ad hanc reduci possit, ut notat Lessius *Lib. 2. cap. 37. num. 1.*

QUÆSTIO III.

De Adoratione Deo debita.

23. Explicatis præcedenti Quæstione nonnullis actibus virtutis Religionis, qui minori discussione indigere videbantur, pergendum ad reliquos (Juramento, & Voto ad specialem Tractatum reservato) singillatim explicandos. Et primo loco occurrit Adoratio, utpote præstantissimus Religionis actus, per quem reveremur supremam Dei Majestatem, nosque illi quantâ possumus corporis & animæ demissione subjicimus. Siquidem, ut inquit S. Damascenus Orat. 1. de Imaginibus: *Adoratio est submissionis nota; id est, Adoratio est actus, quo quis alteri se submittit in recognitionem suæ excellentiæ.*

24. Quia verò varia sunt excellentiarum genera, hinc pariter diversæ distinguuntur Adorationum species. Et quidem imprimis datur Adoratio merè Civilis, seu politica; qualis exhibet solet Regibus, Principibusque, propter excellentiam sui status, seu potestatis humanæ, quam præ alijs habent: quo modo passim in S. Scriptura leguntur quidam adorasse suos Reges; ut David 1. Reg. 20. *Adoravit tertio Jonathan, cadens pronus in terram.* Verùm de Adoratione merè Civili in proposito non agitur, sed solum de Adoratione sacra sive religiosa, quæ cupiam exhibetur ob excellentiam suam sacram & supernaturalem. Et de hac loquendo, sit

25. CONCL.